

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce

Student: Bc. Matěj KOLÁŘ

Obor: ČJ – ZSV 20

**Název práce v českém jazyce: Strategie řešení úloh ze syntaxe češtiny u žáků
6. a 9. ročníků základní školy**

**Název práce v anglickém jazyce: Problem Solving Strategies of Children in 6th
and 9th Grade of Elementary School in the
Syntax of the Czech Language**

Vedoucí práce: Prof. PhDr. Martina Šmejkalová, Ph.D.

Oponent práce: PhDr. Klára Eliášková, Ph.D.

Typ posudku: vedoucí práce

1 - HODNOCENÍ OBSAHU PRÁCE

	Kritérium	Hodnocení (A-D)
1.1	Adekvátnost stanovených cílů a volba metodologie	A
1.2	Relativní úplnost zpracované sekundární literatury	B
1.3	Porozumění zdrojům a schopnost pracovat s nimi	B
1.4	Volba vhodné techniky zpracování materiálu a její zvládnutí	B
1.5	Interpretace výsledků	B
1.6	Struktura práce, vyváženost jednotlivých částí	B
1.7	Logičnost výkladu	A
1.8	Přínos práce, dosažení cílů a validita závěrů	B

Slovní komentář:

Ačkoliv diplomant zpracoval práci relativně samostatně, nelze mu upřít zaujetí tématem a jasný cíl, který měl na mysli. Po přehledném úvodu následuje teoretická část, která se věnuje výuce syntaxe a základním teoretickým syntaktickým východiskům. Jak už jsem diplomantovi říkala v konzultacích, teoretická část by zasluhovala zkrátit, zvláště tam, kde pojednává o notoricky známých okolnostech (RVP).

Jádrem prvních dvou kapitol jsou především výpisky z novější odborné syntaktické a didaktické literatury.

V kapitole 1 by si měl student ujasnit a objasnit, zda vychází ze závislostní syntaxe valenční, nebo závislostní syntaxe nevalenční. Oba přístupy jsou možné, avšak pro výzkum by bylo třeba zvolit jeden a na jeho základě pak postavit výzkumné otázky.

Pakliže chtěl autor pojednat o jednotlivých knižních syntaxích, rozhodně není jejich výčet úplný.

Drobnost: Když už chtěl diplomant pojednat o poli VF, neměl opomenout i strukturu nevalenční (s. 16). Podobné nejasnosti či nepřesnosti lze nalézt v celé teoretické části. Podobně měl autor

zvážit, zda bude ze starších syntaxí opisovat dobově ideologicky zatížené příklady (s. 26). Na s. 37 začíná kapitola metodologie. Cíl je jasně vymezen, vymezen je i předvýzkum (obsahová analýza učebnic). Zřetelně je popsán i postup stavby a vyhodnocování dotazníku i rozhovorů. 4. kapitola pokračuje obsahovou analýzou učebnic pro 6. a 9. ročník. Zásadní lapsus představuje záměna autorského kolektivu učebnic Fraus a SPN (s. 44–45). Je škoda, že autor pouze opisuje hlavní teze, namísto aby je ve vztahu ke svému teoretickému výkladu komentoval – pokud např. v nakladatelství TAKTIK se uvádí, že podmět a přísudek nejsou na ničem závislé, tak to je v přímém rozporu k teoretickému výkladu uvedenému dříve. Podobně na s. 53 autor opakuje podle učebnice letitý a překonaný omyl, že věta jednoduchá obsahuje jen jednu myšlenku. Prosím, aby jej revidoval.

Dodatek ze str. 102 – definice věty je nesmírně obtížná. Možná proto se jí škola vyhýbá.

Vlastní výzkum začíná na s. 72. Diplomant poměrně rychle odhaluje hlavní miskoncept – souvětí je, když je tam čárka, věty jednoduché jsou „krátké“ (s. 73). Není však jasné, proč pilotuje učivo o větě jednoduché a souvětí, když jeho hlavním cílem je učivo o podmětu a přísudku.

Celkově jsou rozhovory velmi zajímavé a prozrazují, jak žáci uvažují o syntaktickém učivu. V tom spatřuji největší přínos práce (srov. např. představa žákyně, že ve větě *Bojí se tmy* je *tmy* podmět, s. 87). Někde se mi ale zdá, že dochází ke zkratce – proč. např. na s. 75 výzkumník žákovi napovídá, že se jedná o přísudek? Někde měl výzkumník zaujmout kritické stanovisko – např. ne vždy je „podmět ten, kdo vykonává aktivitu“ (viz primární a sekundární diateze).

V závěru autor správně sebekriticky zařazuje Diskusi a limity výzkumu. Shrnuje také hlavní kritéria, podle nichž žáci a žákyně nad úlohami uvažovali – ukázal mimo jiné, jak školní edukace překrývá přirozená jazyková ponětí žáků.

2 - HODNOCENÍ FORMÁLNÍCH NÁLEŽITOSTÍ PRÁCE

	Kritérium	Hodnocení (A-D)
2.1	Adekvátnost horizontálního členění textu	A
2.2	Funkčnost odkazů a poznámkového aparátu	A
2.3	Dodržení citační normy	B
2.4	Dodržení stylové normy	A
2.5	Dodržení morfologické normy a pravopisné kodifikace	B

Slovní komentář:

Slovní komentář: Hned úvodní textový vstup je syntakticky poněkud nestandardní (na téže stránce se pak objevuje věta bez přísudku).

Další drobnosti: zaměňování spojovníku a pomlčky, chybějící mezera za tečkou, chybějící interpunkce (s. 30), někdy nevhodné výrazy (akorát, s. 74), několik dotazovaných používaly (s. 92), jazykovědní (s. 103), tematika (s. 114) apod.

3 - SHRNUJÍCÍ KOMENTÁŘ HODNOTITELE

Předložená práce splňuje požadavky kladené na daný typ závěrečné kvalifikační práce v oboru *Učitelství českého jazyka pro 2. stupeň základní školy a střední školy*. Práce je v souladu se zásadami citační etiky.

4 - OTÁZKY A NÁMĚTY PRO OBHAJOBU

4.1	V návaznosti na svou kapitolu 1 prosím představte vývoj syntaktických publikací od Trávníčka po současnost. Každou krátce charakterizujte.
4.2	Doložte na příkladech své tvrzení, že v české syntaxi se „vesměš“ pracuje se skladbou „verbocentrickou valenční“.
4.3	Prosím o Vaše stanovisko k pojmu „věta holá“ – s. 52.
4.4	Reagujte prosím na připomínky v posudku.

Datum: 8. 1. 2025

Podpis: